

Waarom zijn niet alle daken en gevels groen?

Stimuleer groene daken en gevels meer in het overheidsbeleid

Ondanks de grote voordelen van groene daken en gevels blijft Nederland nog achter bij de buurlanden in oppervlakte aan groene daken en gevels. Deels door het ontbreken van gericht beleid op de aanleg van groene daken en gevels. Waar de Belgische en Duitse overheid wettelijke maatregelen hanteren, stimuleren in Nederland alleen gemeenten de aanleg van groene daken met subsidies. Het Bouwbesluit en de Woonvisie die minister Donner in juli presenteerde, laat helaas ook weer kansen onbenut.

Auteur: Bas Wijffels

De voordelen van groene daken en gevels zijn genoegzaam bekend: zij bergen regenwater, binden CO₂ en fijnstof, dempen de hittestress in steden (Urban Heat Island), bieden meer biodiversiteit en kleden de openbare ruimte aan. Een recent onderzoek naar hittestress van de gemeente Rotterdam noemt groen 'een veelbelovende maatregel om de hitte tijdens zomerse dagen in de stad te verlagen' (Kennis voor klimaat, Hittestress in Rotterdam, 2011). Ook eigenaars en gebruikers van groene gebou-

wen profiteren direct mee: een fraaier uiterlijk en uitstraling met daarmee een hogere vastgoedwaarde, meer gebruikruimte (bijvoorbeeld een daktuin als uitloop van de kantine), lagere kosten voor koeling in de zomer, een hogere productiviteit van medewerkers die op het groen uitkijken en een langere levensduur van de dakbedekking. Bovendien is een groen gebouw goed voor het imago van het bedrijf. De markt van aanbieders van groene daken heeft in Nederland inmiddels ook zijn volwassenheid behaald en kan aan vrij-

wel alle wensen van een opdrachtgever voldoen. En de recenter ontwikkelde markt van groene gevels is hard bezig dit stadium ook te bereiken.

Belemmeringen

Kosten belemmeren in veel gevallen nog de aanleg van groene daken en gevels. De aanleg van groene daken en gevels kost meer dan traditionele systemen en het is moeilijk hard te maken hoe snel die investering is terugverdiend. Bovendien dragen de eigenaars het grootste deel van de

kosten, terwijl een deel van de baten (waterretentie, demping van hittestress, biodiversiteit) terecht komt bij de omgeving. Ook onbekendheid met de technische mogelijkheden en de vrees voor hoge onderhoudskosten en problemen aan het gebouw (lekkages, scheuren, e.d.) leiden tot koudwatervrees. Of er wordt te laat in het bouwproces rekening gehouden met de technische eisen van groene daken en gevels.

Al deze belemmeringen zijn op te lossen: gemeenten en sommige waterschappen geven al subsidies om groene daken te stimuleren. Helaas zijn die vaak tijdelijk van aard en worden maar door een klein aantal, meestal particuliere opdrachtgevers, benut. Gespecialiseerde dak- en gevelbegroeners kunnen voor de meest uiteenlopende omstandigheden en wensen oplossingen bieden, zeker als zij vooraan in het bouwproces, bij voorkeur nog tijdens het ontwerp van het gebouw, worden betrokken. Hierdoor komen ook in Nederland steeds meer mooie groenprojecten aan en op gebouwen tot stand.

Noodzakelijke vergroening van de bouwsector

Toch zijn subsidies van de overheid en promotie door de sector niet in staat de achterstand met de buurlanden in te halen, terwijl vergroenen van gebouwen juist steeds belangrijker wordt. Met de stedelijke verdichtingsopgave (van 40% binnenstedelijk bouwen) enerzijds en de toenemende klimaat- en milieuproblemen in diezelfde stedelijke omgeving anderzijds zal er steeds meer groen op de daken en gevels van gebouwen zelf moeten worden gerealiseerd. Een steeds grotere hoeveelheid neerslag moet in een steeds kortere tijd op een steeds kleiner onverhard oppervlak worden verwerkt. Een groeiend aantal ouderen kampt met meer gezondheidsklachten in een heter wordende omgeving en drukt daardoor zwaarder op de kosten voor gezondheidszorg. Het is daarom opmerkelijk dat een verduurzaming van de bouwsector vooral gaat over isolatie, zuinigere klimaatbeheersing en duurzaam materiaalgebruik en erg weinig over de toepassing van groen. Ook maatregelen om de bouw te stimuleren, zoals verlaging van de btw en de overdrachtsbelasting gaan over de grijze kant van de bouwsector. Het onlangs naar de kamer gestuurde Bouwbesluit gaat evenmin in op de wenselijkheid groene daken aan te leggen om de hoeveelheid af te voeren regenwater te beperken en een duurzamere bouw te bevorderen.

Meer kansen voor stimulerend beleid

Juist met dit soort instrumenten kan de bouw-

sector meer gestuurd worden om groene daken en gevels toe te passen zonder dat dit direct de schatkist geld hoeft te kosten. In het Bouwbesluit en de Woonvisie kunnen artikelen worden opgenomen die bouwers verplicht na te denken over toepassing van groene daken en gevels. Het innovatiebeleid van het rijk kan verder investeren in technieken om de technische eigenschappen van groene systemen verder te verbeteren en meetbaar te maken, zodat deze aantrekkelijker worden voor de bouwsector. Provincies en gemeenten kunnen zelf ook meer wettelijke sturing geven. Tot dusver vervulden zij een beperkte rol met stimuleringsprogramma's die meestal eindigen zodra het budget op is. Dit beleid is dan nog te vrijblijvend en resulteert in weinig gerealiseerd groen. Zij kunnen nu veel sterker sturen met wettelijke maatregelen, bijvoorbeeld in het ruimtelijke ordeningsbeleid, dat veel sterker bij hen terecht komt. Zij kunnen bijvoorbeeld bij herstructurering en nieuwbouwprojecten eisen stellen aan waterberging en ruimtelijke kwaliteit en initiatiefnemers veel meer stimuleren groene oplossingen op het dak en aan de gevel te zoeken. Dit is geen extra eis die belemmerend werkt voor de uitvoering van het project. Integendeel, vergroening van het project zorgt juist voor meer draagvlak bij belanghebbenden waardoor procedures worden versneld en kosten worden bespaard. Overheden kunnen ook andere stimuleringsmaatregelen tref-

fen. Kortingen op waterschapsheffingen en rioolrecht bijvoorbeeld. Of het verplicht ontkoppelen van hemelwaterafvoer zoals in België al gebruikelijk is. Met een ontheffing hiervan, indien het hemelwater gebufferd en deels hergebruikt kan worden, kan een groendak met waterzuivering ineens zeer interessant worden.

Juist in crisistijd

Het argument dat de sanering van de overheidsuitgaven en de crisis in de bouwsector geen ruimte overlaten om meer groene daken en gevels aan te leggen, gaat dus niet op. Sterker nog, juist in deze tijd moet extra worden ingezet op vernieuwing en verduurzaming van de bouwsector door meer groene daken en gevels toe te passen. De hovenierssector en de bouwsector hebben hier gezamenlijk belangen bij en kunnen daarom hier ook gezamenlijk in optrekken. Een mooie taak van de hierbij betrokken brancheverenigingen om in gesprek te gaan met de overheden. Om te beginnen bij minister Donner.

